

3. Клименко М. Бухгалтерський облік під час війни: що буде зі звітністю та як оптимізувати податки. Юридична Газета Online. 2022. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/podatкова-praktika/buhgalterskiy-oblik-pid-chas-viyni-shcho-bude-zizvitnistyu-ta-yak-optimizuvati-podatki.html>.

4. Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану: Закон України від 17.05.2012 р. № 4765-VI. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/Laws/show/4765-17#Text>.

5. Особливості регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану. URL: <https://legalaid.gov.ua/publikatsiyi/osoblyvosti-regulyuvannya-zemelnyh-vidno-syn-v-umovah-voennogo-stanu>.

6. Облік та оподаткування криптовалюти в умовах нестабільності діючого законодавства. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/64_2022/15.pdf.

*Плетньова Єлизавета Сергіївна,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»;
Глушач Юлія Станіславівна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри статистики обліку та аудиту
економічного факультету;
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна*

СУТЬ І ЗНАЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Основним джерелом інформації про діяльність підприємства, як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів являються дані фінансової звітності. Ступінь достовірності інформації про діяльність підприємства, його фінансовий стан і фінансові результати, що міститься у фінансовій звітності, ефективність використання даної інформації різними категоріями користувачів багато в чому визначаються її якістю, що визначається положеннями сформованої на підприємстві облікової політики [4, с.112].

З огляду на це, актуальною є оцінка облікової політики та її значення в процесі управління підприємством, а також шляхи збільшення ефективності його діяльності за допомогою удосконалення облікової політики. Проблеми формування та реалізації облікової політики є об'єктом дослідження багатьох вітчизняних вчених, зокрема: Васільєва Л. М., Лучик Г. М., Нестеренко С. С., Барановська Т. В., Кулик В. А., Пушкар М. С., Щирба М. Т. та ін. [2, с.81]

Термін «облікова політика» визначається на законодавчому рівні відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в

Україні» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Відповідно до цих документів, облікова політика являє собою сукупність принципів, методів та процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, а також для підготовки та подання фінансової звітності.

Основною метою облікової політики є визначення таких методів обліку, які будуть найбільш вигідними для конкретного підприємства та дозволять скласти фінансову звітність, що відповідатиме встановленим якісним вимогам. Формуючи облікову політику, підприємство має вибирати принципи, методи та процедури таким чином, щоб точно відображати фінансовий стан і результати діяльності, забезпечуючи при цьому зіставність фінансової звітності. [2, с.82]

Облікова політика підприємства формується головним бухгалтером або іншою особою, на яку відповідно до законодавства покладено ведення бухгалтерського обліку підприємства, і затверджується керівником підприємства. Облікова політика підприємства оформляється розпорядчим документом (наказом). [4, с.113]

Метою облікової політики є забезпечення отримання точної інформації про фінансовий та майновий стан підприємства, а також про результати його діяльності, яка є необхідною для прийняття рішень усіма користувачами фінансової звітності. Ця мета досягається шляхом виконання певних завдань. *Серед ключових завдань облікової політики виділяються такі:*

- Надання достовірної інформації у фінансовій звітності, яка є важливою для всіх категорій користувачів, як внутрішніх, так і зовнішніх.
- Орієнтація на досягнення основних показників результативності у всіх ключових аспектах діяльності підприємства.
- Оптимізація оподаткування та вибір таких елементів облікової політики, які мають вплив на податкові зобов'язання.

Основне призначення облікової політики полягає в організації та систематизації облікових процесів на підприємстві, методичному відображенні майна, господарських операцій та фінансових результатів, а також у наданні бухгалтерському обліку послідовності та цілеспрямованості, що забезпечує його ефективність. Кожне підприємство має дотримуватись встановлених принципів ведення бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності. [5, с.98]

Облікова політика складається з таких ключових компонентів:

- Методологічна складова – це основні правила та законодавчі норми, що регулюють облікову систему, включаючи методи оцінки майна і зобов'язань, особливості ведення обліку основних засобів, товарно-матеріальних запасів і нематеріальних активів. Вона також охоплює вибір методів нарахування амортизації для різних видів активів та способи визначення доходу.
- Технічна складова – стосується вибору форми ведення обліку, створення робочого плану рахунків підприємства, визначення облікових реєстрів, їх структури, порядку записів та взаємозв'язків. Цей аспект також включає організацію попереднього, поточного та підсумкового бухгалтерського

контролю, а також розробку варіантів розподілу управлінських і виробничих витрат. Важливим елементом є створення внутрішньої звітності для управлінського апарату.

- Організаційна складова – передбачає визначення прав і обов'язків бухгалтерських працівників, структуру бухгалтерського апарату, розподіл функціональних обов'язків між співробітниками. Це також включає чіткий розподіл ролей і відповідальностей облікового персоналу на підприємстві. [4, с.114]

Під час формування облікової політики необхідно дотримуватися таких принципів:

- Активи і зобов'язання підприємства повинні бути відокремлені від активів і зобов'язань його засновників та інших компаній (принцип майнової відособленості).
- Підприємство має намір продовжувати свою діяльність у найближчій перспективі (принцип безперервності діяльності).
- Облікова політика підприємства повинна застосовуватися постійно, з року в рік, без істотних змін (принцип послідовності застосування).
- Господарські операції підприємства повинні бути відображені у тому звітному періоді, коли вони відбулися, незалежно від часу здійснення оплати (принцип тимчасової визначеності).
- Облікова політика формується шляхом вибору одного з кількох альтернативних методів, передбачених загальноновизнаними стандартами.
- Щодо конкретного питання підприємство, як правило, має використовувати один обраний метод обліку, хоча в окремих випадках допускається застосування кількох методів одночасно.
- Облікова політика підприємства затверджується керівником і є ключовим документом, що визначає правила ведення бухгалтерського обліку відповідно до стандартів, встановлених законодавством.

Вибрані методи обліку повинні застосовуватися у всіх структурних підрозділах підприємства, зокрема тих, які виділені на окремий баланс, незалежно від їх місцезнаходження.

Облікова політика, що стосується одного і того ж методу обліку, може різнитися між підприємствами. Можливість вибору конкретних методів оцінки, калькуляції, обліку та особливостей ведення рахунків надає підприємству певну свободу у формуванні своєї облікової політики. [1]

При внесенні змін до облікової політики необхідно враховувати ключові вимоги та принципи, які забезпечують її послідовність і відповідність чинним стандартам. Зміни облікової політики повинні бути обґрунтовані та реалізовані таким чином, щоб вони не порушували достовірності й прозорості бухгалтерського обліку. *Зміни в облікову політику можуть бути внесені в таких випадках:*

- 1) змінюються статутні вимоги підприємства;

2) зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства;

3) змінюються вимоги Мінфіну в частині ведення бухобліку та складання фінзвітності.

Подібні вимоги містить і профільний МСБО. Зокрема, за приписами п. 14 МСБО 8 підприємство має змінити облікову політику, лише якщо зміна:

1) вимагається МСФЗ; або

2) призводить до того, що фінансова звітність надає достовірну й доречнішу інформацію про вплив операцій, інших подій або умов на фінансовий стан, фінансові результати діяльності чи грошові потоки суб'єкта господарювання.

Зміни до облікової політики мають бути належним чином документовані та затверджені керівництвом. Крім того, зміни обов'язково слід відобразити у фінансовій звітності підприємства, зокрема, у примітках до фінансових звітів, з поясненням причин і наслідків таких змін. [3]

Отже, облікова політика є ключовим інструментом в організації та управлінні бухгалтерським обліком на підприємстві. Вона визначає основні правила, методи і процедури ведення обліку, які забезпечують достовірність і прозорість фінансової звітності. Якісно розроблена облікова політика сприяє ефективному управлінню активами, зобов'язаннями та фінансовими результатами, а також дозволяє оптимізувати процеси оподаткування та управлінських рішень. Важливими складовими облікової політики є методологічний, технічний та організаційний аспекти, кожен з яких має свій вплив на загальний результат діяльності підприємства. Крім того, внесення змін до облікової політики можливе лише за певних умов і повинно бути належним чином обґрунтоване, задокументоване та затверджене керівництвом. Це дозволяє зберегти послідовність облікових процесів та забезпечити відповідність міжнародним і національним стандартам.

Список використаних джерел

1. Васільєва Л. М. Сутність облікової політики, її значення і вимоги, які до неї пред'являються. *Ефективна економіка*. 2013. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_6_53

2. Колісник О. П., Кузьмич С. М. Значення облікової політики в процесі управління підприємством. *Цифровий репозиторій ХНУГХ ім. А. Н. Бекетова. Університет державної фіскальної служби України*, м. Ірпінь, 2019. С. 81-83.

3. Облікова політика підприємства: вносимо зміни в умовах війни / Ліга Закон. 2022. № 49-50. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/BZ014218>.

4. Пилипчук І. В., Рибка Л. П., Корсун І. Б. Сутність та значення облікової політики підприємства. *Вісник СНТ ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ*. 2020. Вип. 1. С. 112-114.

5. Тесак О. В. Облікова політика як інструмент організації бухгалтерського обліку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія:

Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 21, ч. 2. С. 97-100.

Польова Тетяна Володимирівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу та торговельного підприємництва;
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

АНАЛІЗ ПОРУШЕНЬ СУБ'ЄКТАМИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ ВИМОГ ЩОДО ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Наказом Міністерства фінансів України від 17.05.2023 № 253 встановлено Порядок проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг [1]. На його підставі у 2023 році проводилася відповідна інспекція по суб'єктам аудиторської діяльності. А саме: контроль якості аудиторських послуг щодо дотримання принципів незалежності та об'єктивності, Міжнародних стандартів аудиту та Закону про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність, ефективності системи внутрішнього контролю; перевірка договорів про надання аудиторських послуг, внутрішніх розпорядчих актів, робочих документів, аудиторських звітів; складання звіту з висновками і рекомендаціями за результатами перевірки; внесення обов'язкових до виконання рекомендацій з усунення виявлених недоліків і порушень щодо якості аудиторських послуг.

Комітет з контролю якості аудиторських послуг особливу увагу як і раніше приділяє перевірці відомостей у заявах (скаргах), що надходять до Аудиторської палати України щодо наявності у діях аудиторів ознак професійного проступку.

У 2023 році по плану передбачалось провести перевірку 62 суб'єктів аудиторської діяльності, які проводять аудит фінансової звітності підприємств. Остаточо станом на 29.02.2024 сімнадцять аудиторських фірм та аудиторів визнані такими, що пройшли перевірку з контролю якості послуг з обов'язковими до виконання рекомендаціями, що на 19 % менше ніж у 2022 році. Зазначимо, що на період дії воєнного стану проведення перевірок відбувається за умови надання аудиторськими фірмами згоди на проведення, наявності технічних можливостей, забезпечення безпеки перевіряючим. Згоду на проведення перевірки не надали 34 суб'єкти аудиторської діяльності у 2023 році, що на 7% більше ніж у минулому періоді.

За даними Комітету з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України [2] середня тривалість перевірки за місцезнаходженням аудиторських фірм збільшилася до 10 робочих днів у 2023 році, що на 6 робочих днів більше, ніж у минулому році. Головними причинами цього стали регулярні повітряні тривоги, у період яких перевірка припинялась; поширене використання дистанційної форми проведення перевірки через воєнний стан; обмежений доступ працівників